

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 116

София, сбота, 24 юний

1933 г.

124. заседание

Четвъртък, 22 юний 1933 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 17 ч. 5 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . . 2869	2) за уреждане наемнитъ отношения. (Второ четене — продължение разискванията и приемане) 2877
Заявление отъ народния представител Р. Маджаровъ (устно), че не могат да се разглеждатъ въпроситъ, поставени въ дневния редъ за днешното заседание, понеже нѣма гласуванъ дневенъ редъ въ края на вчерашното заседание, по липса на кворумъ, и искане разглеждането на интерпелацията за убийствата да предхожда законопроекта за политическитъ убийства. (Разискване по горното заявление) . . . 2869	3) за допълнение закона за построяване сгради за сѣдебни мѣста въ царството. (Първо и второ четене) 2878, 2879
Законопроекти:	4) за отпускане на Еронимъ Буфети еднократна държавна помощ. (Трето четене) 2879
1) за бюджета на разнитъ фондове на държавата за 1933/1934 финансова година. (Трето четене) . 2875	5) за отпускане народна пенсия на управителя на общественитъ градини въ София Жозефъ Фрай и др. (Трето четене) 2879
	2) за отпускане народна пенсия на бившия народенъ представител Илия Георговъ. (Трето четене) , 2879
	Дневенъ редъ за следващото заседание 2879

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Обявамъ заседанието за открито. Има нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Ангеловъ Боянъ, Ангеловъ Иванъ, Ачковъ Димитъръ, Бошнаковъ Тодоръ, Василевъ Григоръ, Василевъ Ради, Влаховъ Димитъръ, Върбенковъ Димитъръ, Ганевъ Георги, Гашевски Никола, Георгиевъ Стоянъ, Георгиевъ д-ръ Христо, Говедаровъ Георги, Даскаловъ Стефанъ, Димчевъ Василь, Дичевъ Петко, Дойчиновъ Никола, Долбински Димитъръ, Дрънски Димитъръ, Йотовъ Никола, Караджовъ Костадинъ, Кондаковъ Александъръ, Кораковъ Крумъ, Кръстевъ Гето, Лъкарски Иванъ, Мустановъ Али, Найденовъ Никола, Петровъ Никола, Родевъ Христо, Сакъзовъ Янко, Тонковъ Тодоръ, Тотевъ Деню, п. Христовъ Георги, п. Цвѣтковъ Кръстю и Шишковъ Георги)

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Димитъръ Долбински — 2 дена;

На г. Крумъ Кораковъ — 2 дена;

На г. Момчо Дочевъ — 3 дни и

На г. Димо Ташевъ — 3 дни.

Народниятъ представител г. Стефанъ Поповъ иска да му се разреши 1-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 22 дена отпускъ. Който е съгласенъ да му се разреши 1-дневенъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Василь Василевъ иска да му се разреши 7-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 103 дни отпускъ. Който е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Драгомиръ Апостоловъ иска да му се разреши 1-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се

е досега съ 50 дни отпускъ. Който е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Гето Кръстевъ иска да му се разреши 1-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 34 дни отпускъ. Който е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Христо Родевъ иска да му се разреши 5-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 24 дни отпускъ. Прилага медицинско свидетелство. Който е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Р. Маджаровъ (д. сг): Искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Снощното заседание на Народното събрание, по предложение на народния представител отъ правителственото болшинство г. Геновъ, бѣше вдигнаго по липса на кворумъ. Това е оповестено отъ председателството на Камарата и е оставенъ сѣщиятъ дневенъ редъ. Така е отбелязано въ стенографскитъ дневници. Това е първата констатация, която имамъ да направя по дневния редъ. Днесъ, когато ние се явихме на заседание, виждаме, че е написанъ дневенъ редъ, въ който сѣ поставени на трето четене законопроекти, които вчера бѣха гласувани на второ четене. Поставенъ е на второ четене и законопроектътъ за наемитъ, който вчера не бѣше гласуванъ. Следъ това е поставенъ на първо четене законопроектътъ противъ политическитъ убийства, следъ който идатъ интерпелациитъ по тия убийства, отправени отъ менъ лично, отъ г. Пастуховъ и отъ г. Мърмевъ.

Следъ като правя тѣзи констатации, заявявамъ, че ние считаме, какво всички въпроси, които сѣ поставени на дневенъ редъ, сѣ изключение на законопроекта за наемитѣ, не могатъ да бѣдатъ разглеждани днесъ.

Освенъ това ние ще настояваме интерпелацията да бѣде сложена на дневенъ редъ преди законопроекта за политическитѣ убийства, едно, защото тя е подадена порано и, друго, защото тя и законопроекта нѣматъ нищо общо отъ парламентарна гледна точка. Ние четохме въ вестницитѣ изявления на официални лица, че ще се изчерпятъ двата въпроса наедно. Г. г. народни представители! Тѣзи изявления, ако бѣдатъ повторени отъ министерската маса...

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Нѣма да бѣдатъ повторени. Тѣй че, г. Маджаровъ, нѣма защо да приказвате за работи, които нѣма да станатъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Остава въпросътъ, на законопроекта или на интерпелацията да се даде предимство при поставянето на дневенъ редъ.

Г. г. народни представители! Сложенъ е въпросътъ за македонскитѣ политически убийства. Този въпросъ бѣше сложенъ при разглеждане бюджетопроекта на Министерството на правосъдието и отговоръ не бѣше полученъ. Той бѣше сложенъ и при разглеждане бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитѣ работи, но отговоритѣ бѣха незадоволителни. При разискванията по отговора на тронното слово отъ г. министъръ-председателя се дадохъ обяснения, които, при разглеждането на интерпелацията, разглеждаме по същество. Този въпросъ, тѣй актуаленъ за България, преди всичко се касае за факти, за действия въ минало време. Той е свързанъ съ министерската отговорностъ, той предшества законопроекта за политическитѣ убийства и е отдѣленъ отъ него. Защото какъ може да бѣде гласуванъ предварително законопроекта за политическитѣ убийства, когато Камарата може да намѣри, че законитѣ, които сѣ днесъ въ сила, сѣ напълно достатъчни, за да се тури край на тия убийства? Въ такъвъ случай настѣпва министерската отговорностъ, и властта, която би поела управлението, може да нѣма нужда отъ гласуването на този законъ. Ето защо азъ настоявамъ интерпелацията да бѣде поставена на първо мѣсто и въ най-скоро време на дневенъ редъ. Десетъ дни, колкото има отъ подаване на интерпелацията, сѣ достатъчни, за да бѣде готово правителството да отговори, за да може да реши Народното събрание въпроса за пѣтя, по който трѣбва да се върви.

Но, г. г. народни представители, азъ съмъ длъженъ да заявя, че ние не бѣгаме отъ разглеждането на интерпелацията, както би се казало утре, като искаме отлагането ѝ. Вие имате на дневенъ редъ въпроса за наемитѣ. Има прецеденти въ нашата парламентарна практика, когато е сложена една интерпелация, правителството да приеме и Камарата да реши съединодушие, да се гледа тя въ сѣщия день. Това става и въ парламентарнитѣ страни на Западна Европа.

Ние, прочее, искаме: първо, дневниятъ редъ, тѣй както е поставенъ, да не бѣде следванъ. Второ, ние настояваме на първо мѣсто и самостоятелно да бѣде сложена на разглеждане интерпелацията. Ние сме съгласни и се надѣваме, че правителството нѣма да бѣга отъ разглеждането на интерпелацията по македонскитѣ политически убийства.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Нѣмамъ такъвъ навикъ да бѣгамъ, г. Маджаровъ. Бѣдете увѣрени, че нѣма да бѣгамъ. Напротивъ, ще искамъ най-обширни дебати, понеже сме начисто.

Р. Маджаровъ (д. сг): Ние четемъ въ вестницитѣ, г. министъръ-председателю, ...

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Вмѣсто да четете въ вестницитѣ, питайте менъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Отношенията между единъ опозиционеръ — народенъ представителъ — и министритѣ сѣ само чрезъ трибуна на Народното събрание. Това е моето мнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Въпросътъ, поставенъ отъ г. Маджаровъ, е единъ формаленъ въпросъ. Азъ не бѣхъ снощи тукъ и сега констатирамъ, както и той, че вследствие искането на единъ отъ г. г. народнитѣ представители е било обявено,

че нѣмало кворумъ, следователно, дневенъ редъ не е гласуванъ. И явяваме се днесъ въ Камарата съ негласуванъ дневенъ редъ. Какъвъ бѣше вчерашниятъ дневенъ редъ? Първа точка, второ четене на законопроекта за бюджета на разнитѣ фондове на държавата за 1933/1934 финансова година, който бѣше приетъ снощи на второ четене; втора точка, второ четене на законопроекта за уреждане наемнитѣ отношения, при разглеждането на който е било вдигнато заседанието; следъ това следватъ на първо четене законопроектитѣ: за допълнение на закона за построяване на сгради за сѣдебни мѣста въ царството; за отпускане на Еронимъ Буфети еднократна държавна помощъ; за отпускане народна пенсия на управителя на общественитѣ градини въ София, Жозефъ Фрай; одобрение предложението за отпускане народна пенсия на бившия народенъ представителъ Илия Георговъ и т. н. По силата на правилника, ще трѣбва да се продължи разглеждането на тѣзи точки отъ дневния редъ, които вчера не бѣха разглеждани. Още снощи, обаче, бѣше нареденъ дневенъ редъ, който трѣбваше да се гласува: трето четене на законопроектитѣ, които вчера минаха на второ четене, после второ четене на законопроекта за уреждане наемнитѣ отношения, който не бѣше гласуванъ снощи, следъ това на първо четене законопроекта за допълнение на закона за ограничители престѣпленията противъ личната и обществена безопасностъ и следъ това отговоръ на министъръ-председателя и на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве на запитванията, отправени отъ народнитѣ представители Рашко Маджаровъ, Кръстю Пастуховъ и Петъръ Мърмевъ и т. н.

Следователно, още снощи ние бѣхме поставили интерпелацията на дневенъ редъ следъ тия закони. Какво е сега положението? Азъ смѣтамъ, че като не е гласуванъ снощи дневенъ редъ, Народното събрание е въ положение днесъ да гласува дневенъ редъ. Ако приемемъ противното, то значи да нѣмаме дневенъ редъ и да си отидемъ.

А. Буровъ (д. сг): Днесъ Народното събрание може да гласува дневенъ редъ, но за утрешното заседание.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Никой, г-да, не бѣга отъ интерпелацията, която е поставена. Слава Богу, не е днесъ първиятъ день, когато се поставя интерпелация. Но, г. г. народни представители, какво казва правилникътъ за интерпелациитѣ? (Чете) „Чл. 54. Всѣки представителъ, който иска да направи запитване (интерпелация), трѣбва да го поднесе на председателя писмено и преди още да е започналъ дневниятъ редъ. Председателятъ съобщава запитването веднага или въ най-близкото заседание. За запитванията Събранието опредѣля особени заседания всѣки две седмици. Запитванията отъ представителъ къмъ представителъ сѣ забранени.“ Значи, когато се подаде интерпелация, Народното събрание въ 2-седмиченъ срокъ опредѣля деня за разглеждането ѝ. По-рано, въ миналитѣ сесии, ако си спомняте, четвъртъкъ бѣше денътъ, опредѣленъ за интерпелации. Днесъ може да се опредѣли денътъ, когато да се разиска интерпелацията. Преди да го опредѣли Събранието, азъ съмъ опредѣлилъ да се отговори на интерпелацията следъ гласуването на законопроекта за ограничители престѣпленията.

Какво значение има да бѣде интерпелацията поставена на първо мѣсто? Ето какви сѣ съображенията ни да я поставимъ следъ законопроекта. Ако този законопроектъ се гласува на първо четене и отиде въ комисията, тамъ може да се забави единъ-два дена, презъ което време ние ще разглеждаме интерпелацията. Съображенията сѣ чисто и просто да може да се нареди единъ дневенъ редъ такъвъ, че да може да се разгледа и приеме тоя законопроектъ. Азъ отхвърлямъ най-категорично казаното, че бѣгамъ отъ разглеждането на интерпелацията. Азъ искамъ тая интерпелация да се разгледа.

П. Стайновъ (д. сг): Тогава сложете я.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Докато законопроектътъ се гледа въ комисията, Събранието ще разглежда интерпелацията.

П. Стайновъ (д. сг): Имайте куража да сложите интерпелацията преди законопроекта. (Възражения отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Стайновъ! Азъ се чудя какъвъ куражъ е нуженъ да сложимъ интерпелацията преди законопроекта.

П. Стайновъ (д. сг): Защото при разглеждане на интерпелацията ние ще се произнесемъ по политиката на правителството въ миналото, а съ законопроекта ще определимъ политиката на правителството занаяпредъ. Това сж две различни работи.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Нѣмате думата, г. Стайновъ

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Какво искате да кажете?

П. Стайновъ (д. сг): При интерпелацията има въпросъ на довѣрие, а при закона нѣма.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Стайновъ! По силата на правилника, имамъ право да Ви кажа, че следъ две седмици отъ подаването на интерпелацията ще опредѣля денъ за разглеждането ѝ. Това не го правя, както го правѣхте вие. Защото вие знаете, че опредѣляхте денъ за разглеждане на интерпелации последния денъ отъ сесията. Спомнете си! Вие нѣмате право да говорите по тая работа.

П. Стайновъ (д. сг): Вие правете по-добре.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ правя по-добре. Казвамъ Ви, че не въ двуседмиченъ срокъ, а следъ като се гласува на първо четене законопроектъ за ограничение на убийствата — а то ще бѣде утре — поставяме я на дневенъ редъ

П. Стайновъ (д. сг): Не е парламентарно.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Бѣгаме ли отъ нея?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

П. Стайновъ (д. сг): Де се е чуло и видѣло? Това не е парламентарно.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Стайновъ! Правя Ви изобличение и Ви моля втори пътъ да не вземате думата.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Азъ нѣма да остава днешния Парламентъ да бѣде осжжданъ, че не се съобразява съ конституцията и парламентаризма, отъ единъ народнякъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) По никой начинъ нѣма да допустна това. (Възражения отъ сговориститѣ) Азъ съмъ доста старъ парламентаристъ . . .

А. Буровъ (д. сг): Голѣмъ парламентаристъ сте!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: . . . и зная що е интерпелация. Нѣма да остава да ме учи на парламентаризмъ единъ народнякъ.

П. Стайновъ (д. сг): (Възразява нѣщо)

А. Буровъ (д. сг): Това сж аргументи за кръчма, а не за Парламентъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Буровъ! Това не е за кръчма.

А. Буровъ (д. сг): И не Ви подобава на Васъ, като министъръ-президентъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Вие ще ми говорите за кръчма! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Буровъ (д. сг): Еие трѣбва да се срамувате.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ зная що е интерпелация въ народняшкия режимъ. На кого приказвате вие? Азъ съмъ живѣлъ 30 години въ Парламента и зная що е интерпелация въ народняшкия режимъ. Какво ще ми продава чалъмъ оня. (Сочи Петко Стайновъ. Възражения отъ сговориститѣ)

А. Буровъ (д. сг): Най-голѣми чалъми продавате вие.

Н. Найденовъ (д. сг. Ц): Въ затвора бѣхте заедно съ тѣхъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Съ кого?

Н. Найденовъ д. сг. Ц): Съ представители на конституционния блокъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Страшно възражение ми направихте!

И тѣй, г. г. народни представители, да се разберемъ. Народното представителство днесъ може да реши кога да поставимъ интерпелацията на дневенъ редъ въ двуседмиченъ срокъ, както казва правилникътъ. Азъ ви казвамъ, че не ща двуседмиченъ срокъ. Азъ казвамъ на народното представителство сега да се гласува законопроектъ за бюджета на фондоветъ на трето четене, който снощи бѣше гласуванъ на второ четене . . .

А. Буровъ (д. сг): Не може, не е поставенъ на дневенъ редъ законопроектъ за бюджета на фондоветъ на трето четене, защото не е гласуванъ дневниятъ редъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Азъ поемамъ отговорността предъ Парламентъ и предъ народъ.

Отъ сговориститѣ: А-а-а!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля ви се. Ако се отнасяте тѣй, когато говори министъръ, да ви кажа право, навѣрно вие имате нѣкои други намѣрения, които въ този моментъ не ме интересуватъ.

А. Буровъ (д. сг): Никакви други намѣрения нѣмаме — бѣдете спокойни.

В. Молловъ (д. сг): Само едни намѣрения имаме — да се спазва редътъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля, никакъ не ме е страхъ отъ това, което имате намѣрение да правите; мене ме е страхъ, когато върша неправомѣрни работи.

Д. Ачковъ (нез): Чл. 20 отъ правилника . . .

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Какво гласи той?

Д. Ачковъ (нез): Прочетете го.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Чакайте да видимъ, какво казва той. (Оживление)

Х. Чолаковъ (з): Важно откритие!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Ачковъ ме препраща къмъ чл. 20 отъ правилника, който опредѣля начина, по който се нарежда дневниятъ редъ.

Д. Ачковъ (нез): Така.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: То е известно. Азъ не приказвамъ по него, защото всички знаете, че вчера трѣбваше да се нареди дневниятъ редъ за днесъ. Но никѣде не е казано, ако не се нареди той, какво ще прави Събранието утрешния денъ.

Д. Ачковъ (нез): Ами дневенъ редъ отъ вчера — продължение разискванията по законопроекта за наемитѣ?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля, г. г. народни представители, защо не погледнемъ сериозно на въпроса? Азъ моля Народното събрание да гласува следния дневенъ редъ. (Възражения отъ сговориститѣ) Моля ви се, г-да! Гласувайте противъ! Ваша работа е!

А. Буровъ (д. сг): Дневенъ редъ за кога?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: За днесъ. — . . . трето четене законопроекта за бюджета на фондоветъ; . . .

П. Стайновъ (д. сг): Искамъ думата по този въпросъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: . . . следъ това, като втора точка, поставямъ разглеждането на първо четене законопроекта за допълнение на закона за ограничаване престѣпленията противъ и личната обществена безопасност; следъ това, на трето мѣсто, да разгледаме интерпелацията. Значи, моля Народното събрание да се съгласи да прередимъ дневния редъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Искамъ думата по предложението.

В. Молловъ (д. сг): Това е опасенъ прецедентъ!

Х. Чолаковъ (з): Гласувайте, г. председателю!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Кръстю Пастуховъ.

К. Пастуховъ (с. д): Г. г. народни представители! Споредъ правилника, въ края на заседанието Народното събрание определя дневния редъ за идущото заседание. И ако тоя дневенъ редъ не е определенъ поради възприетата практика следъ 8 ч. да отсъствуватъ отъ Събраниято почти всички депутати, ораторитъ да говорятъ на праздни банки и гласуването да става при липса на кворумъ, естествено е, че никой не е виновенъ за това ненормално положение — да нѣма дневенъ редъ. Тѣй че не може току тѣй, отведнѣжъ, да се възприеме предложението на г. министъръ-председателя: щомъ нѣма гласуванъ дневенъ редъ, Събраниято на идущия день да си опредѣли такъвъ.

С. Омарчевски (з): Кѣде е казано това?

А. Николаевъ (з): Г. министъръ-председателъ иска пререждане на дневния редъ.

К. Пастуховъ (с. д): Г. министъръ-председателю! Вие дори не се позовавате на едни извинителни изключения! Азъ не съмъ за това Събраниято да бѣде въ бездействие, но не мога да възприема Вашето мнение, че като не е казано нищо въ правилника какво става, когато не е гласуванъ дневенъ редъ, Народното събрание на другия день може да си гласува дневенъ редъ и да пристѣпи веднага къмъ неговото разглеждане, когато чл. 20 изрично казва противното. Значи, този въпросъ въ правилника е разрешенъ въ смисълъ, че Народното събрание въ края на заседанието си опредѣля дневния редъ за следното заседание. И ако Народното събрание се формализира, то на законно основание може да ви каже: щомъ по ваша вина, поради това, че правителството болшинство не е присѣствувало въ заседанието, както обикновено става, не е определенъ дневенъ редъ за днесъ, нека се изложимъ предъ българския народъ, нека той разбере, че Събраниято нѣма дневенъ редъ, че то се е събрало на другия день безъ дневенъ редъ, тогава то е гласувало такъвъ за идното заседание и се е вдигнало заседанието.

А. Капитановъ (з): Това е пререждане на дневния редъ.

К. Пастуховъ (с. д): Ние заслужаваме тоя укоръ, ние заслужаваме да бѣдемъ лишени и отъ дневнитъ си пари за това заседание, ...

С. Славовъ (з): Ти вчера имаше дѣло!

К. Пастуховъ (с. д): ... защото не сме опредѣлили дневния редъ. Нека българскиятъ народъ знае, че следъ вечеря липсва болшинство, нѣма кворумъ, че 30 души гласуватъ законитъ, че конституцията е погасена, че народното представителство проявява нехайство при изпълнение на своя дѣлтъ!

И. Василевъ (з): Кажете кѣде бѣхте вчера Вие! Вчера пътувахте съ бързия влакъ по своя работа.

А. Пиронковъ (д. сг): А ти кѣде бѣше?

И. Василевъ (з): Азъ бѣхъ тукъ, а той ходи да гледа дѣло.

К. Пастуховъ (с. д): И азъ не се боя да понеса тоя срамъ предъ българския народъ, да се изложимъ всички ние, че не сме присѣствували тукъ и че не е имало кворумъ въ заседанието. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

К. Пастуховъ (с. д): Г. г. народни представители! Подобни прецеденти сѣ опасни. Ние сме имали случаи да приемаме на второ четене законопроекти безъ писменъ, печатанъ докладъ. Ние сме имали случаи, когато не е имало кворумъ, когато сѣ присѣствували само 30 души народни представители, да се обявява отъ правителството, че има кворумъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Като сте повече вие, защо не сте тукъ да ги победите?

К. Пастуховъ (с. д): Това е ставало по взаимно съгласие на народното представителство. И азъ моля г. министъръ-председателя, вмѣсто да се заинатява, да потърси единодушното съгласие на народното представителство по опредѣлянето на дневния редъ, и ако то може да се съгласи на единъ дневенъ редъ, тогава това отклонение нѣма да бѣде прецедентъ. защото е плодъ на обща воля.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Какъвъ инатъ продавамъ азъ, за да ми приказвашъ да се заинатявамъ?

К. Пастуховъ (с. д): Ще Ви отговоря сега.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ не съмъ инатчия човѣкъ. Тамъ Стайнова гледайте.

К. Пастуховъ (с. д): Г. министъръ-председателю! Ако правите въпросъ отъ тази дума — оттеглямъ я.

Ц. Таслаковъ (д): Всички тѣзи приказки сѣ напраздно. Недейте отнема ценното време на Народното събрание. Стига толкова.

К. Пастуховъ (с. д): Азъ отнемамъ ценното време на тази Камара? Въ течение на 15 дни, откажъ изпълняваме най-важната работа — гласуването на бюджета — не можете да ме опровергавате, че голѣма частъ отъ параграфитъ на бюджета сѣ гласувани безъ кворумъ, което е забранено отъ конституцията. Правителството и бюрото на Камарата трѣбва да бѣятъ. Нѣмате нужда отъ опозицията, за да изпълните не една формалност, а една съществена частъ отъ нашата конституция. Тя и безъ това, г. г. народни представители, презъ 1893 г. е осакатена, като е допустано въ чл. 114 да става гласуване въ Народното събрание съ намаленъ кворумъ — $\frac{1}{3}$ отъ народнитъ представители да присѣствуватъ, а не както стои въ всички модерни конституции, че при гласуването трѣбва да присѣствуватъ повече отъ половината на родни представители. За да бѣде единъ законъ изразъ на волята на народа, респективно на болшинството, при гласуването трѣбва да присѣствуватъ половината, а не 30 души отъ общото число 274 народни представители. Това е една ирония съ принципа на народния суверенитетъ. Единъ министъръ-председателъ, който е демократично настроенъ, трѣбва да бди да не се допуска тази аномалия и тази леностъ на народното представителство. Не го е натиснала нѣкоя друга работа.

И. Василевъ (з): Кѣде бѣше ти вчера?

А. Николаевъ (з): Дѣло имаше.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. Пастуховъ е единъ отъ най-редовнитъ.

И. Василевъ (з): Вчера го нѣмаше тукъ. Той вчера имаше дѣло.

К. Пастуховъ (с. д): Г. г. народни представители! Когато сме правили питания по нѣкои важни въпроси, срѣщали сме често възражението на г. министъръ-председателя, че тѣзи въпроси не сѣ за питания, а сѣ за интенелации. Интерпелацията има своето значение. Да се пренесемъ въ Франция, дето я упражняватъ тѣй често и дето отъ поставянето или непоставянето на една интерпелация на дневенъ редъ често пѣти зависи съдбата на даденъ кабинетъ. Тамъ никой министъръ-председателъ не отбѣгва отъ една интерпелация, както това става у насъ. Защо да го криемъ, че има въ случая една хитрина, едно лукавство отъ страна на правителството ...

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ протестирамъ противъ тия думи, г. Пастуховъ.

К. Пастуховъ (с. д): ... да може да отклоните вниманието на народното представителство на друга страна? Интерпелацията не засѣга само усилването на наказанията за политическитъ убийства, за да се счита, че разглеждането ѝ се изчерпва съ разглеждането на законопроекта за допълнение на закона за ограничение престѣпленията противъ личната и обществената безопасност; интерпелацията засѣга — и това е нейната съществена частъ — политиката на правителството и на управляващитъ партии; тя води къмъ гласуване довѣрие или недовѣрие на кабинета, одобрение или неодобрение политиката на кабинета, като Народното събрание гласува въ единия или другия смисълъ споредъ разбиранята на партиитъ, споредъ тѣхното желание. Какво има да криемъ? Защо

искате да отбъгнете едни разисквания на политическа тема, единъ такъв въпрос? Азъ разбирамъ, че въ края на сесията има много спешни въпроси, които чакатъ своето разрешение. Ние не ги отбъгваме, ние чакаме тѣхното разрешение. Ние нѣма въ нищо да ви прѣчимъ за тѣхното поставяне и разрешение, но и тоя въпросъ е сѣщо тѣй важенъ. Днесъ българскиятъ народъ се интересува отъ проблемата за длъжниците, но не въ по-малка степенъ се интересува и отъ въпроса за убийствата, и отъ политиката на правителството по отношение на тѣхъ, а не само отъ наказателнитѣ мѣрки, предвидени въ законопроекта. Той иска редъ, той иска спокойствие, той иска да се тури край на тия убийства, той иска да чуе, каква е политиката на българскитѣ партии по тѣхъ. Дайте му възможност да чуе всичко това, а следъ това минете къмъ законопроекта. Ние не сме деца, за да се лъжемъ. Вие търсите грѣмоотводъ. Вие искате съ законопроекта за убийствата да вземете мѣрки за въ бъдеще и да отбиете отговорността, която сега носите. Ако нѣмате отговорностъ, дайте възможностъ на българския народъ да види това. Азъ нищо не казвамъ по тоя въпросъ, не правя сега прещенка по него, но искамъ ние, всички народни представители, да се изкажемъ по интерпелациитѣ.

Прочее, ако искате да не бездействува Камарата и да вървимъ въ съгласие съ правилника, не промѣняйте чрезъ вота на едно капризно болшинство дневния редъ на Народното събрание. Потърсете съдействието на цѣлата Камара, да се сплоти тя около единъ дневенъ редъ, а това ще стане, когато ѝ направите отстъпка, която се иска, и когато изпълните разпоредбитѣ въ правилника и въ конституцията. Поставете интерпелациитѣ на дневенъ редъ и следъ това прокарайте всички законопроекти. (Възражения отъ мнозинството)

Азъ не обръщамъ внимание на апострофитѣ, които ми се отправятъ. Тѣ сѣ апострофи на послушно болшинство. (Ржкоплѣскания отъ социалдемократитѣ и отъ нѣкои сговористи. Възражения отъ мнозинството)

В. Мариновъ (д): Дайте възможностъ на Камарата да работи.

К. Лулчевъ (с. д): Само че и вие отъ тамъ оная вечеръ търсѣхте кворумъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Азъ не зная защо нѣкои по-видни парламентаристи измежду насъ, като г. Пастуховъ, смѣтатъ, че Парламентътъ ще бѣде по-добъръ, ако има дезорганизирано болшинство. Азъ мисля, че парламентарниятъ режимъ се състои въ това — да има действително едно организирано болшинство въ Парламента. По нѣкой пътъ, изглежда, се говори, само за да се приказва и да рѣжемъ клона, на който седимъ. Но да оставимъ настрана тоя въпросъ.

Г. Пастуховъ обвинява правителството въ това, че дневниятъ редъ е правенъ съ коварство.

К. Пастуховъ (с. д): (Възражава)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля Ви се, г. Пастуховъ, азъ Ви изслушахъ, чуите и мене. — Азъ искамъ да се разберемъ, защото виждамъ, че се боримъ за сѣнки. Искамъ да отхвърля подозрението, което г. Пастуховъ отправя къмъ мене и къмъ правителството, че сме желали въобще да се избѣгнатъ тѣзи интерпелации. Трѣбва да ви заявя, че азъ нѣма да закрия сесията преди да чуя вота на Камарата по тѣхъ. Това да го разберете. Следователно, нѣма защо да се спори по тоя въпросъ. Това коварство, ако го предполагате, азъ го отхвърлямъ и ви увѣрявамъ, че по никой начинъ нѣма да оставя да се закрие сесията, безъ да се чуе воятъ на народното представителство по тоя важенъ въпросъ.

Елиминирамъ тоя въпросъ и поставямъ работата формално, както се постави. Вие искате формално, съгласно дневния редъ отъ вчера, да разгледаме законопроекта за наемитѣ, следъ туй да се мине на другитѣ точки отъ сѣщия дневенъ редъ и довечера да нагласимъ дневния редъ за утре.

Второто, което предлагамъ, е: да се гласува днесъ на трето четене законопроектъ за бюджета на фондоветѣ на държавата, гласуванъ снощи на второ четене. Убеденъ съмъ, че по отношение на него нѣма да ми кажете, че не сте подготвени или че има причини, щото тоя законопроектъ да не се гласува на трето четене.

Н. Найденовъ (д. сг. Ц): Щомъ има единодушие, може.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да се разбе-

ремъ, защото г. Пастуховъ ми казва, че съ инатъ ще работя. Въ Парламента азъ не признавамъ инатъ. Въ личнитѣ си работи човѣкъ може да бѣде инатия, обаче въ държавнитѣ работи, особено въ Парламента, азъ не признавамъ инатъ тукъ, признавамъ само полезната работа, съобразна съ закони и правилници. — Следъ законопроекта за фондоветѣ какво иде? Иде законопроектъ за ограничение на убийствата. Азъ разбирамъ да ми кажете, че ораторитѣ, които биха взели думата по тоя законопроектъ, незнайки, че е поставенъ на дневенъ редъ, не сѣ подготвени.

Д. Ачковъ (нез): Всички сѣ готови.

В. Молловъ (д. сг): Не е тамъ работата.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г-да! Нека спокойно да обсъдимъ въпроса. Ние не сме искали да лишимъ ораторитѣ отъ възможностъ да говорятъ по тоя законопроектъ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Може нѣкой да не е готовъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Разбирамъ това — да ми кажете, че нѣкой не е готовъ.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Г. министъръ-председателю! Никой пътъ не се реди дневенъ редъ изненадано. Сми-сълътъ на туй правило е отъ голѣмо значение и недейте го потѣпкава.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля Ви се, никой не е правилъ дневенъ редъ изненадано.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Ето сега предлагате дневенъ редъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Той сега се предлага и ще го обсъдите.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Кой?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Този, който ви предлагамъ.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Следвайте вчерашния дневенъ редъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Казвамъ, че сега се слага да го обсъдимъ, да го наредимъ тѣй или иначе. Каква изненада има тукъ? Той не е приетъ още, за да казвате, че ви изненадваме съ него.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Това е именно изненада.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Изненада ли е, че искаме да се гласува днесъ законопроектъ за бюджета на фондоветѣ на трето четене? Не. Значи, тоя въпросъ е разрешенъ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): За законопроекта за ограничение на убийствата е думата.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Вториятъ въпросъ, който повдигате, е, че сте били изненадани съ поставянето въ дневния редъ законопроекта за убийствата и не можете да вземете думата по него. Азъ не ща да ви изненадвамъ. Третиятъ въпросъ е за интерпелациитѣ. Споредъ правилника, интерпелациитѣ се поставятъ на дневенъ редъ...

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Правилникътъ забранява днесъ да се нарежда дневенъ редъ за сѣщия день.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: ... по решение на Народното събрание, презъ всѣки две седмици. Такъвъ день Парламентътъ не е опредѣлилъ — върху туй всички сме съгласни. Когато ще нареждаме дневния редъ довечера, ще трѣбва да опредѣлимъ деня кога да бѣдатъ разгледани интерпелациитѣ. Формално ще чакаме до довечера: като се изчерпи дневниятъ редъ за днешното заседание, тогава ще наредимъ дневенъ редъ за утрешното заседание.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Да.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ не ща да ви изненадвамъ съ дневенъ редъ, който може да си на-

реди болшинството. Ние желяемъ интерпелациитъ да се гледатъ. Въпросътъ е: утре ли да се гледатъ или други день.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Преди закона.

Х. Чолаковъ (з): Защо пъкъ преди закона?

Б. Смиловъ (нац. л. о): Защото едното е по миналата политика на правителството, а другото е по бъдещата му политика.

Х. Чолаковъ (з): Законътъ си е законъ, а интерпелацията е парламентаренъ контролъ. Тъ сж две работи, които нѣматъ нищо общо.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): Законътъ може да стане излизенъ, ако по интерпелациитъ правителството не получи довѣрие. Затова интерпелациитъ трѣбва да бждатъ разгледани по-рано.

Х. Чолаковъ (з): Тогава вие може да саботирате работата на Парламента — 50 интерпелации да отправите и нито единъ законопроектъ да не мине.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Ето една ясна мисль — изказаната отъ г. Кемилевъ. Ако действително бламирате кабинета, ще си отидемъ и нѣма да имате законъ, или ще го внесатъ ония, които ще ни замѣстятъ. Правъ е г. Пастуховъ, който ви казва, че по интерпелациитъ ще се подведе подъ отговорностъ правителството. Действително, съ интерпелации кабинети могатъ да се бламиратъ. Заради туй, ако не е инакъ — въ което вие ме обвинявате — тогава азъ не мога да разбера защо нѣма да дадете правото на съществуване на единъ кабинетъ за единъ день, докато се гласува този законопроектъ, и да го бламирате на втория день. Арткъ, тая снизходителностъ може да очаквамъ отъ опозицията! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството).

В. Молловъ (д. сг): Не е така.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ето защо, г. г. народни представители, азъ бихъ ви молилъ — не отъ инакъ, не отъ подозрение, а защото туй мѣсто ме задължава да ви го кажа — да пристѣпимъ къмъ третото четене на законопроекта за бюджета за фондоветъ, а законопроектътъ за убийствата, който иде следъ него, да се отложи за утрешното заседание. Идеята ми е: законопроектътъ да се гласува на първо четене, да отиде въ комисията, комисията да работи, а въ това време тукъ да да се дебатира по интерпелациитъ.

В. Молловъ (д. сг): Нека предшествуватъ интерпелациитъ и въпросътъ се свършва.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ако нѣмате довѣрие въ правителството, вие можете и по законопроекта да го бламирате.

А. Буровъ (д. сг): Можемъ да одобряваме законопроекта, а да не одобряваме политиката.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Щомъ одобрите законопроекта, нѣма ли да ни дадете 6 часа да съществуваме? Виждамъ, че инакъ, въ който ме обвинявате, минава на ваша страна.

А. Буровъ (д. сг): Нѣма инакъ. Не можете да се оплаете отъ насъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ ви моля да се съгласите да поставимъ интерпелациитъ утре на дневенъ редъ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): А законопроекта?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И законопроектътъ ще бжде поставенъ сжщо на дневенъ редъ за утре. Казвамъ ви защо: защото, ако трѣбва единъ-два дена да се работи по законопроекта, да се работи въ комисията, а презъ това време да разискваме по интерпелациитъ. Има ли по-редно нѣщо отъ това, което ви предлагамъ?

А. Пиронковъ (д. сг): Съ интерпелациитъ можемъ да свършимъ днесъ. Нѣма защо да забавяме законопроекта. Законопроектътъ и така го оставяме за утре.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ искамъ въ Парламента, когато съмъ министъръ-председателъ, въпроситъ да се нареждатъ както е редно и правилно. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Азъ не желя да ме обвиняватъ, че бѣгамъ отъ интерпелации. За честта на болшинството, азъ не искамъ да остане впечатление въ обществото, че този кабинетъ бѣга отъ интерпелации. Но Вие, г. Пиронковъ, който хвърляте обвинения, какъ можете да искате да бждатъ разгледани интерпелациитъ, безъ да сж поставени на дневенъ редъ?

А. Буровъ (д. сг): По общо съгласие.

А. Пиронковъ (д. сг): Днесъ е день на интерпелации. Значи, бѣгате.

Председателствуващъ Н. Шоповъ (Звѣни)

А. Пиронковъ (д. сг): По общо съгласие интерпелациитъ могатъ да се разгледатъ днесъ, а законопроектътъ да остане за утре.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ съмъ отъ отдавна убеденъ, че колкото повече иска човѣкъ да нарежда работитъ нормално и човѣшки, толкова повече опозиция ще се събере по други подбуждения.

Азъ моля и предлагамъ на председателството днесъ да се положи на дневенъ редъ, да се гласува законопроектътъ за фондоветъ, а за дневния редъ на утрешното заседание ще останатъ законопроектътъ и интерпелациитъ. Не следъ 2 седмици, а за утре! Та, ще ви моля сега да пристѣпимъ къмъ законопроекта за фондоветъ, а на края на заседанието ще опредѣлимъ дневния редъ за утре.

А. Буровъ (д. сг): Това е новъ дневенъ редъ!

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Искамъ думата. Ще направя едно предложение отъ името на нашата група.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Ще Ви дамъ думата после. Сега има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Повдига се въпросъ, че снощи не е гласуванъ дневенъ редъ за днешното заседание. Вѣрно е, че този въпросъ не е разрешенъ въ правилника, обаче въ такъвъ случай се прибѣгва къмъ практиката. Когато председателъ на Народното събрание е билъ г. проф. Кулевъ, който преди малко поиска думата, въ заседанието на 28 юний 1924 г. е имало сжщия прецедентъ. Предния день заседанието е било вдигнато безъ да се опредѣли дневенъ редъ за следното заседание. По разпореждане на председателя въ дневния редъ за следващото заседание е билъ поставенъ на дневенъ редъ единъ законопроектъ на трето четене. Направени сж били възражения и председателството пита Народното събрание дали е съгласно съ обявения дневенъ редъ. Събранието е гласувало и приело.

С. Мошановъ (д. сг): По общо съгласие.

М. Дилиановъ (з): Разликата бѣше тая, че вие бѣхте тукъ, (Сочи дѣсницата) а ние — тамъ (Сочи лѣвицата. Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Манафовъ.

Обаждатъ се: Нѣма го.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Тодоръ Кулевъ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Въпросътъ е чисто формаленъ. Нѣма защо сега да споримъ кой кжде е билъ вчера и защо не е гласуванъ дневенъ редъ.

Отъ мнозинството: А-а-а!

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Това сж излишни закачки. По една или друга причина, вчера Народното събрание не е гласувало дневенъ редъ за днешното заседание, тъй както нарежда чл. 20 отъ правилника.

С. Таковъ (з): Това не е вѣрно.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Какъ трѣбва да се постѣпи сега?

Редът е, че въ такъв случай остава същият дневен ред за следващото заседание. Обаче министър-председателят може да направи предложение, ако има някой спешен законопроект, да се съгласи Събранието, без да се гласува, да пристъпи към разглеждането на този законопроект. И когато Събранието единодушно се съгласи с това, пристъпва се към разискване. По този начин правилникът, г-да, не се нарушава.

Чл. 20 има голямо значение. Той е една важна наредба от вътрешната конституция на Парламента. Ние не можем да създаваме прецедент Народното събрание чрез гласуване, чрез болшинство, въ същото заседание да си определя дневен ред, защото въ такъв случай може да станат всевъзможни изненади. Това ние не трябва да допуснем и за достойнството на Народното събрание.

Но аз вярвам, че опозицията винаги ще бъде лоялна да не спъва работата на Народното събрание и на правителството, когато това се налага от съществени интереси на държавата. Такъв един съществен интерес е: да се гласува по-скоро законът за бюджета на фондовете.

И аз заявявам, от името на нашата парламентарна група, че ние нямаме нищо против, днес, макар че този законопроект не е поставен на дневен ред, да пристъпим към неговото разглеждане. Но ние не сме съгласни още въ днешното заседание да се разгледа и законопроектът за допълнение на закона за ограничаване престъпленията против личната и обществената безопасност, . . .

Министър-председател Н. Мушанов: Та няма да го разглеждаме!

Д-ръ Т. Кулев (д.с.Ц): . . . тъй като, аз ви заявявам, има много наши колеги, които още не са готови по този законопроект, не го знаят.

Министър-председател Н. Мушанов: Добре, прието, бе джанам — утре!

Д-ръ Т. Кулев (д.с.Ц): Аз моля, ако почитаемото правителство намира това за възможно, да се съгласи с нас днес да разгледаме интерпелацията. Ако не се съгласи, ще остане въ края на заседанието правителството да нагласи дневния ред за утре.

Някой от сговористите: Камарата.

Д-ръ Т. Кулев (д.с.Ц): Камарата.

Министър-председател Н. Мушанов: Тогава, г-да, да сме наясно: трето четене на законопроекта за фондовете и сношният дневен ред, който продължава.

Д-ръ Т. Кулев (д.с.Ц): Да.

Министър-председател Н. Мушанов: А тези два законопроекта ще остане на края на заседанието да ги предвидим въ дневния ред за утре.

Председателстващ Н. Шопов: Който от г. г. народните представители приема. . .

От лъвицата: Няма нужда да се гласува — има общо съгласие.

Председателстващ Н. Шопов: Добре.

Пристъпваме към дневния ред — трето четене на законопроекта за бюджета на разните фондове.

(Мнозина народни представители от лъвицата и някой от дъсницата излизат от залата)

Министър-председател Н. Мушанов: Този въпрос беше най-важният, а сега ще си отидем! (Смъх)

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. докладчикът.

Замъстник-докладчик И. Драгойски (д): Г. г. народни представители! Снощи докладчикът е пропуснал да докладва 3 таблици, които са минали през комисията, затова ще ги прочета сега.

В. Моллов (д.сг): Търбуваше при второто четене да ги докладват. Не можете да ги докладват при третото четене, щом не са приети на второ четене. На трето четене се приемат добавки само по предложение на министра.

Замъстник-докладчик И. Драгойски (д): Пропустнато е на второ четене да се докладват.

Министър С. Стефанов: Докладчикът г. Дрънски заяви, преди още да свърши доклада си при второто четене на бюджетопроекта, че иска да се върне да прочете две пропуснати таблици. От тая страна (Сочи сговористите) се протестира и аз се съгласих да се прочетат таблиците днес, при третото четене.

Д. Ачков (нез): Като предложение на министра.

Министър С. Стефанов: То е решение на комисията, не е мое предложение.

Д. Ачков (нез): Не ме разбирате. Да минаят като предложения на министра.

Министър С. Стефанов: Добре, да се гласуват като предложения от мене, макар че са приети от комисията.

Замъстник-докладчик И. Драгойски (д): Комисията прие следната нова таблица за приходите на фонда:

„Социално и културно подпомагане на учителите въ народните училища“: (Чете)

§	Наименование на приходите	Действително постъпили през 1931/1932 ф. г.	Действително постъпили през 1932/1933 ф. г.	Предвиждат се за 1933/1934 ф. г.
1	НАЛИЧНОСТ НА 1. I. 1933 г. От такса 5%, която всички наематели на училищен имот плаща, съгласно § 3 от закона за изменение и допълнение на закона за народното просвещение от 1925 г. Забележка. 2% от събраните суми от тия такси държавните бирници си задържат, като възнаграждение за положения от тях свръхтруд по събиране на таксите.	4.819.034	3.258.527	9.013.733 3.000.000
2	От всички учебници за основните и средни училища по 50 ст.	1.510.299	1.807.750	1.150.000
3	1/2% от приходите на фондъ „Учителски заплати“ . . .	1.705.000	—	1.508.000
4	От чистите печалби на издаваните от Министерството учебници, книги и учебни помагала, съгласно чл. 8 от закона за народното просвещение	—	—	4.000
5	От дарени и завещани суми	87	9.880	1.000
6	От лихви на капитала на фонда	709.381	251.945	249.267
7	От държавното съкровище за погасяване заема от 5.937.886 л.	—	—	1.500.000
	Всичко	8.743.801	—	16.423.000

Забележка. От средствата на фонда е сключен заем на държавното съкровище 5.937.886 л. за изплащане стойността на грубата работа по постройката на I Софийска девическа гимназия през 1931 година.

На стр. 7 въ „В. Фондъ „Учителски заплати“ по § 2 от приходната част предвижда се да постъпят 36.595.000 л., а всичко приходъ 303.195.000 л.

Въ разходната част се предвижда новъ § 3: за плащане лихви — 1.595.000 л. § 3 става § 4, а § 4 става § 5. Всичко разходъ — 303.195.000 л.

Комисията прие следната нова таблица за приходите на фонда „Народни читалища“: (Чете)

§	Наименование на приходите	Действително постигнати през 1931/1932 ф. г.	Предвидени през 1932/1933 ф. г.	Предвиждат се за 1933/1934 ф. г.
	НАЛИЧНОСТ НА 1. I. 1933 259.167.10 лева			
1	Вноски от селските и градските общини	465.298	1.450.000	400 000
2	От дарения, завещания и други случайни приходи	—	5.000	1.000
3	От такси за рецензиране книги (§ 30 от правилника)	—	1.000	1.000
4	Лихви от капитала	2.677	5.000	4.000
	Всичко	467.975	1.461.000	406.000

1. Разходът е в зависимост от действителната наличност на 1 април 1933 г. и от прихода.

2. Действителният приход е в повече от действителния разход, понеже е имало остатък наличност от 1930/1931 финансова година — 178.218.10 л.

Пропустнато е също така да се докладва на второ четене, че на стр. III, в буква е в графа III на § 6 комисията е прибавила думите „за пломбиране и асколизиране на кожи — по 30 ст. на кожа“.

В същия параграф, в графа IV, буква б, гдето се казва „в селата по 5 л., а в градовете по 10 л. на куче“, става: „в селата по 2 л., а в градовете по 10 л. на куче“.

Г. министърът на финансите предлага следните нови поправки.

На страница IV, по чл. 16, в текста на буква е на забележката към чл. 60 от закона за пенсиите за изслужено време, след думите „временни стенографи при Народното събрание“ се прибавят думите „и при друго държавно, изборно, автономно и обществено учреждение“, а след думите „на смѣна“, се прибавят думите: „или на машинописна страница“.

А. Пиронков (д. ср): В кой бюджет? В бюджета на фондовете или в бюджета на държавата?

Замѣстник-докладчикъ И. Драгойски (д): В закона за бюджета на фондовете.

Друго предложение, пакъ по чл. 16.

В чл. 73 от закона за пенсиите, алинея шеста, след думите „началникъ щаба на армията“, се прибавят думите „и приравненитъ къмъ тѣхъ по длѣжност“.

Така е прието отъ комисията, но е пропустнато да се докладва.

Д. Ачковъ (нез): Това е гласувано.

Замѣстник-докладчикъ И. Драгойски (д): Къмъ чл. 18 се прибавя следната забележка: (Чете) „Читалища съ утвърдени отъ Министерството на народното просвѣщение устава, членове на Читалищния съюзъ, които притежаватъ собствени помѣщения и проектиратъ филми сами, одобрени отъ Министерството на народното просвѣщение за читалищни кинематографи, кинопредставленията имъ се освобождаватъ отъ акцизъ и други държавни и общински данѣци, такси и бери, ако приходите имъ оставатъ само въ полза на читалищата“.

С. Патеви (з): Отъ гербъ не ги ли освобождавате?

Министъръ С. Стефановъ: Не. Стига имъ толкова!

Г. г. народни представители! 3/4 отъ кината се скриватъ подъ фирмата „Културни сдружения“ или „Сдружения съ просвѣтни цели“ и не знаемъ още какви си, за да не плащатъ данѣци и общинитъ се лишаватъ отъ приходи. Ние искаме да прецизираме, че се освобождаватъ отъ акцизъ само ония читалища, които иматъ собствени домове и които сами уреждатъ представления, а не отдаватъ своите домове подъ наемъ. Освобождаватъ се, ако приходите оставатъ за целите на читалищата. Това правимъ, защото се вършатъ много злоупотребления.

Замѣстник-докладчикъ И. Драгойски (д): По фонда „Обществени осигуровки“ увеличава се кредитътъ по § 31 отъ разходната частъ съ 124.800 л., отъ които:

а) 70.000 л. за 1 инспекторъ-аптекарь, той и завеждащъ аптеката на Софийската лѣчебница;

б) 54.000 л. за 9 инспектори I степенъ въ първостепенни и второстепенни инспекции.

Намаляватъ се кредитите: по § 18 съ 52.800 л. и по § 33 съ 72.800 л.

Тия две намаления даватъ увеличението по § 31.

Министъръ Д. Гичевъ: Това съ поправките, които вчера се гласуваха, но не се посочи конкретно по кои параграфи се увеличава кредитътъ и по кои се намалява. Това е една корекция на заплатите, която се прие на второ четене, но не се посочиха съответните параграфи. Предвижда се още по 6.000 л. годишно на инспекторъ.

П. Стояновъ (д): Значи, по 500 л. месечно

Министъръ Д. Гичевъ: Да, това се прие на второ четене, но не се посочиха параграфите.

Замѣстник-докладчикъ И. Драгойски (д): Въ забележката къмъ чл. 16 отъ законопроекта, точка а, „Получаващи до 1.000 л. месечна пенсия“, става: „получаващи до 1.500 л. месечна пенсия“.

Министъръ С. Стефановъ: Да се гласуватъ поправките, така, както се прочетоха, изцѣло. Нѣма защо да се четатъ. Следъ това да се гласува законътъ изцѣло.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ гласуване на поправките и измѣненията.

Които приематъ предложението на г. министра на търговията, промишлеността и труда: (Чете). По фондъ „Обществени осигуровки“, кредитътъ по § 31 отъ разходната частъ да се увеличи съ 124.800 л., отъ които:

„а. 70.800 л. за инспекторъ-аптекарь, той и завеждащъ аптеката при Софийската лѣчебница.

б. 54.000 л. за 9 инспектори I степенъ въ I и II-степени инспекции.

Намалява се кредитътъ по § 18 съ 52.800 л. — заличава се длѣжността аптекарь въ Софийската лѣчебница. Намалява се и кредитътъ по § 33 съ 72.000 л.“ — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. министърътъ на финансите предлага къмъ чл. 18 отъ законопроекта да се прибави следната забележка: (Чете)

„Забележка. Читалища, съ утвърдени отъ Министерството на народното просвѣщение устава, членове на Читалищния съюзъ, които притежаватъ собствени помѣщения и проектиратъ филми сами, одобрени отъ Министерството на народното просвѣщение за читалищни кинематографи, кинопредставленията имъ се освобождаватъ отъ акцизъ и други държавни и общински данѣци, такси и бери, ако приходите имъ оставатъ само въ полза на читалищата.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. министърътъ на финансите предлага: по чл. 16 отъ законопроекта за бюджета на фондовете, в текста на буква „е“ на забележката къмъ чл. 60 отъ закона за пенсиите за изслужено време, следъ думите „временни стенографи при Народното събрание“ да се прибавятъ думите „и при друго държавно, изборно, автономно и обществено учреждение“, а следъ думите „на смѣна“ да се прибавятъ думите: „или на машинописна страница“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. министърътъ на финансите предлага: въ чл. 16, следъ текста на чл. 60 отъ закона за пенсиите да се прибави: въ чл. 73, алинея 6, отъ закона за пенсиите, следъ думите „началникъ щаба на армията“, да се прибавятъ думите: „и приравненитъ къмъ тѣхъ по длѣжност“.

А. Буковъ (з): Да се гласува.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Вашето предложение вчера бѣше въ смисълъ да се каже: „и по заплати“.

А. Буковъ (з): Да остане само „приравненитъ къмъ тѣхъ по длѣжност“, за да не влѣзатъ много хора. Вчера бѣше грѣшка.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. министра на финансите по чл. 16: следъ измѣненията на чл. 60 отъ закона за пенсиите се прибавя: Въ чл. 73, алинея шеста, следъ думите „началникъ щаба на армията“ се прибавятъ думите: „приравненитъ къмъ тѣхъ по длѣжност“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има също така предложение от г. министра на финансите по чл. 16, въ забележката към чл. 60 от закона за пенсиите, буква а: „получаващи до 1.000 л. месечна пенсия“, да стане „получаващи до 1.500 л. месечна пенсия“.

Който приема това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който от г. г. народните представители приема на трето четене законопроекта за бюджета на разните фондове на държавата за 1933/1934 финансова година, заедно с таблиците, с приетите днес предложения, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 74)

Пристъпваме към точка 5 от дневния ред: **второ четене законопроекта за уреждане наемните отношения — продължение разискванията.**

Ще пристъпим към гласуване на чл. 1, който вчера бѣ докладванъ.

Който от г. г. народните представители е съгласен с предложението от г. министра на правосъдието измѣнения по чл. 1, тъй както се докладваха, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема чл. 1 тъй, както се докладва, с вотираните измѣнения, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Ц. Таслаковъ (д): За кое е това? За наемите ли? Азъ съмъ записанъ да говоря.

Докладчикъ Б. Недковъ (д): (Чете)

Чл. 2. Ако наеодавецътъ твърди, че посочениятъ отъ наемателя размѣръ на наема за 1929 г. е по-голямъ, той е длъженъ въ срокъ не по-късно отъ единъ месецъ отъ получаване нотариално заявление на наемателя да предяви искъ за установяване истинския размѣръ.

Въ сѣщия срокъ наемателътъ е длъженъ да предяви искъ, ако твърди, въ случая на алинея трета отъ предшестващия членъ, че наемътъ презъ 1929 г. е по-малкъ отъ плащания при влизане на закона въ сила.

Тия искове сѣ подсъдни на мировия сѣдия, а ако годишната наемна цена надминава 120 000 л. — на окръжния сѣдъ въ едноличенъ съставъ.

Решенията на сѣда сѣ окончателни и подлежатъ на касационно обжалване предъ по-горната инстанция.

Предявяване на искъ, било отъ наеодавеца, било отъ наемателя, не спира редовното плащане на безспорната частъ отъ наемната цена или на предвидената такава въ алинея трета на чл. 1.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 2 тъй, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Ц. Таслаковъ (д): Защо не ми даватъ думата?

Докладчикъ Б. Недковъ (д): (Чете)

Чл. 3. До 2 години отъ влизане въ сила на този законъ, заваренитѣ отъ него договори за наемъ, както и тия, срокътъ на които е изтекълъ, безъ наемателътъ да е напусналъ наетия имотъ, не могатъ да бѣдатъ унищожени, освенъ въ следнитѣ случаи:

- 1) по взаимно съгласие между странитѣ;
- 2) ако наемателътъ не плаща въ срокъ наемната цена;
- 3) ако си служи съ наетото помѣщение не споредъ неговото предназначение;
- 4) ако се ползува отъ наетото помѣщение по начинъ, който излага на опасностъ отъ пожаръ или друго сериозно повреждане наетия имотъ;
- 5) ако наемателътъ, безъ съгласие на наеодавеца, отдава подъ наемъ наетото помѣщение изцяло или отчасти на другитѣ;
- 6) ако наеодавецътъ представи доказателства, че поради предстоящия строежъ цялото здание или по-голямата частъ отъ него подлежи на събаряне;

З а б е л е ж к а. За опразване на наетото помѣщение въ случаитѣ на п. 6, наеодавецътъ подава молба до председателя на окръжния сѣдъ или мирови сѣдия — споредъ размѣра на годишния наемъ — препиятъ отъ която се съобщава веднага на наемателя. Въ тридневенъ срокъ отъ получаване преписа наемателътъ може да подаде писмени възражения. Най-късно три дни следъ изтичане на този срокъ или следъ постѣпване възраженията на наемателя, председателятъ или мировиятъ сѣдия, въ разпоредително заседание, се произнася по молбата, като, въ случай, че последната бѣде уважена, на наеодавеца се опредѣля срокъ, въ който да почне събарянето на зда- нието. Постановеното по молбата опредѣление не подлежи на никакво обжалване.

Ако наеодавецътъ не пристѣпи къмъ събаряне на зданието въ опредѣления отъ сѣда срокъ, наемниятъ договоръ, по заповѣдъ на сѣдията, който е постановилъ унищожението му, се възстановява, а ако, вследствие измѣнитѣ се обстоятелства, възстановяването на договора е станало безпредметно, на наеодавеца се налага глоба до 50.000 л., независимо отъ отговорността му за вреди и загуби.

Правата на пренаемателитѣ по този законъ се запазватъ, независимо отъ правата на наемателитѣ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Й. Качаковъ: Г. г. народни представители! Съ вашия вотъ, съ който приехте предложения отъ страна на правителството текстъ на алинея първа на чл. 1, п. 7 на чл. 3 отъ проекта стана излишенъ, защото законопроектътъ не засѣга жилищнитѣ помѣщения. Затуй п. 7 се изхвърля.

Освенъ това, предлагамъ алинея първа на този членъ вмѣсто „до 2 години отъ влизане на закона въ сила“, да се приеме така: „докато е въ сила този законъ“. А къмъ п. 2, който гласи „ако наемателътъ не плаща въ срокъ наемната цена“, предлагамъ да се приеме следната забележка: „Това правило не се отнася до помѣщения, чийто наемъ се изплаща отъ държавния или общински бюджетъ“.

Т. Кънчевъ (д. ст. Ц): Това е право.

Ц. Таслаковъ (д): Азъ искамъ думата по този въпросъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Бе Цѣтко! Ще се изкажешъ и ти. Буйна кръвь!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цѣтко Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д): Г. г. народни представители! Вѣрно е едно: че отъ деня, когато сме замислили да прокараме този законъ, до днесъ, обстоятелствата се измѣниха и той почти наполовина става безпредметенъ. Но, при все това, има хора, които, и тъй както сѣ днесъ наемитѣ, не могатъ да плащатъ. Напр., въ голѣмитѣ градове наемитѣ въ покрайнинитѣ не сѣ спаднали; макаръ въ центъра да сѣ спаднали твърде много, но въ покрайнинитѣ, именно наемитѣ на най-бедното население, не сѣ спаднали.

Затова азъ моля г. министра на правосъдието да се съгласи да се включатъ и жилищата въ този законъ, както бѣше текстътъ въ началото.

Министъръ Й. Качаковъ: Този въпросъ се реши, г. Таслаковъ!

Ц. Таслаковъ (д): Вѣрно е, че нѣма да засѣгнемъ много случаи, но ще има да се засѣгнатъ случаи, които, макаръ и да сѣ малко, сѣ твърде важни и ще се облекчи положението на най-слабитѣ наематели. Това имамъ да кажа.

Министъръ Й. Качаковъ: Въ чл. 1 Парламентътъ изключи жилищнитѣ помѣщения.

Т. Мечкарски (з): Много право е, че този законопроектъ е излишенъ, защото, вмѣсто да фаворизира ония съсловия, които изнемогватъ, фаворизира ония съсловия, които не изнемогватъ.

Ц. Таслаковъ (д): Г. министре! Включватъ ли се жилищнитѣ помѣщения въ законопроекта?

Министъръ Й. Качаковъ: Парламентътъ вече вотира чл. 1.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Вземамъ поводъ отъ предложението на г. министра на правосъдието, който иска да уреди съ предложения текстъ положението на държавата въ качеството на наемателъ, за да му задамъ единъ въпросъ. Понеже тукъ нѣма изриченъ текстъ, а има специаленъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията, по силата на който общественитѣ имоти, държавни, окръжни, общински, на училищни настоятелства и пр. и пр. се отдаватъ подъ наемъ по реда, предвиденъ отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, и понеже отъ общитѣ дебати, и отъ това, което каза г. министърътъ на правосъдието, схващамъ — и тъй трѣбва да

се схваща аслж — че настоящият законопроект ще иска да обгръне всички наеми, искамъ г. министърът сега, по този членъ, да поясни: обгръщатъ ли се отъ настоящия законопроектъ случаитъ, дето наемателът е държавата, окръгътъ, общината, училищното тълкуване на закона? Задавамъ този въпросъ, понеже се боя, че следъ като законътъ влѣзе въ сила, респективните учреждения — държавни, общински и окръжни — могатъ да откажатъ да дадатъ по силата на този законъ облекчение на своитъ наематели, като ще кажатъ: за насъ е мѣрдованъ специалниятъ законъ за бюджета, отчестността и предприятията. Ако г. министърътъ има предъ видъ всички наеми, азъ бихъ го молилъ да даде пояснение по този въпросъ, за да не се създаватъ въ послѣдствие излишни спорове, процеси и т. н., и да се получатъ резултати, каквито самъ г. министърътъ на правосъдието и правителството не сж имали предъ видъ, когато сж създавали този законопроектъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ И. Качаковъ: Г. г. народни представители! По текста на алинея първа на чл. 1, засѣгатъ се отъ настоящия законопроектъ наемнитъ цени въ градоветъ на всички търговски, занаятчийски и индустриални помѣщения, стига въ помѣщението, което е насто, да се упражнява каквото и да е занаятъ, търговия или индустрия. Нѣма никакво значение въ случая, кой е наеодавецъ — частно лице, община или държавата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ предложението на г. министра на правосъдието по текста на алинея първа на чл. 3, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ И. Качаковъ: Моля да се вотира и забележката къмъ пунктъ 2 на чл. 3.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложената отъ г. министра на правосъдието забележка къмъ пунктъ 2, на чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ чл. 3 съ вотиранитъ измѣнения и добавки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Недковъ (нац. л): Комисията прие следния новъ чл. 4. (Чете)

„Чл. 4. Наемателъ, който не желае да се възползува отъ предвиденото въ този законъ намаление, може да се откаже отъ наемния договоръ и преди изтичане на опредѣления въ него наеменъ срокъ, подъ условие да предупреди за това наеодавеца най-малко 2 месеца по-рано“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 4 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Недковъ (нац. л): Чл. 4 става чл. 5 и е приетъ отъ комисията безъ измѣнение. (Чете)

„Чл. 5. Изплатенитъ въ предплата, произхождащи отъ наемъ, суми за време следъ влизане на закона въ сила, се намаляватъ сжщо, съгласно чл. 1, като разликата, платена въ повече, се удържа отъ последующитъ наеми“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Недковъ (нац. л): Чл. 5 става чл. 6 и е приетъ отъ комисията безъ измѣнение. (Чете)

„Чл. 6. Вписанитъ въ договоритъ за наемъ условия, че наемателътъ нѣма право да се ползува отъ каквото и да било бждеще облекчение на наемната цена, дадено по законодателенъ редъ, се считатъ нищожни и не произвеждатъ никакво действие“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Недковъ (нац. л): Чл. 6 става чл. 7 и е приетъ отъ комисията въ следната му редакция. (Чете)

„Чл. 7. Наемателътъ плаща на наеодавеца едновременно съ дължимия наемъ и 10% отъ разликата, представляваща действителното намаление по силата на тоя законъ въ размѣръ на плащания отъ него наемъ“.

Така събранитъ суми наеодадитъ сж длжжни да внасятъ въ приходъ на държавното съкровище.

Забележка. Тая наредба не се отнася до държавата, когато тя е наемателъ. Въ тоя случай на наеодавеца се издава удостоверение за направеното му намаление на наема, въз основа на което данъчнитъ власти му намаляватъ съответно данъка върху наема“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ И. Качаковъ: Г. г. народни представители! Чл. 7, който гласи: (Чете) „Наемателътъ плаща на наеодавеца едновременно съ дължимия наемъ и 10% отъ разликата, представляваща действителното намаление по силата на тоя законъ въ размѣръ на плащания отъ него наемъ. Така събранитъ суми наеодадитъ сж длжжни да внасятъ въ приходъ на държавното съкровище“, и забележката му съ следното съдържание: (Чете) „Тая наредба не се отнася за държавата, когато тя е наемателъ. Въ този случай на наеодавеца се издава удостоверение за направеното му намаление на наема, въз основа на което данъчнитъ власти му намаляватъ съответно данъка върху наема“, въ комисията нѣкои народни представители предлагатъ да се изхвърлятъ по съображение да се облекчи наемателътъ. Азъ поддържамъ проекта на правителството. И понеже се касае до запазване приходи на държавата, азъ ви моля да приемете тоя членъ заедно съ забележката.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 7, заедно съ забележката къмъ него, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

А. Капитановъ (з): Единъ въпросъ, г. министре. Засѣгатъ ли се гостилницитъ, хотелитъ и бюфетитъ?

Министъръ И. Качаковъ: Законътъ се отнася както за хотелиеритъ, така и до гостилничаритъ. Тѣ или ще бждатъ причислени къмъ категорията на занаятчийтъ — когато упражняваното отъ тѣхъ занятие е въ твърде малкъ мащабъ — или къмъ категорията на търговцитъ — когато упражняваното отъ тѣхъ занятие има характеръ на едно по-крупно стопанско предприятие, съгласно постановленията на респективнитъ закони (чл. чл. 279 и 280 отъ търговския законъ и чл. чл. 1 и 2 отъ закона за занаятчийтъ).

Докладчикъ Б. Недковъ (нац. л): Новъ чл. 8: (Чете) „Чл. 8. Изплащането наемнитъ цени на всички видове наети помѣщения става срещу разписка“.

Ако наемателътъ не изплати въ срокъ дължимия наемъ, наеодавецътъ може да иска отъ председателя на окръжния сждъ или отъ мировия сждия — споредъ размѣра на годишния наемъ — заповѣдь за опразване на наетото помѣщение.

Преписъ отъ молбата се връчва на наемателя.

Въ тридневенъ срокъ отъ получаване преписа, наемателътъ може да представи писмено своитъ възражения.

Председателътъ на окръжния сждъ или мировиятъ сждия се произнася по молбата въ разпоредително заседание най-късно три дни, следъ като изтече срокътъ за подаване възражения.

Опредѣлението, съ което се разрешава молбата, подлежи на изпълнение; противъ него не се допуска никакво обжалване.

Недоволната отъ опредѣлението страна за разрешението на спора може да предяви искъ на общо основание. Предявяването на такъвъ искъ, обаче, не спира изпълнението на обжалваното опредѣление.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 8 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ т. 8 отъ дневния редъ, — първо четене на законопроекта за допълнение на закона за построяване сгради за сждебнитъ мѣста въ царството.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Б. Недковъ (нац. л): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж, прил. Т. I, № 85)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на закона за построяване сгради за сждебнитъ мѣста въ царството, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Й. Качаковъ: Предлагамъ по спешност да се гласува законопроектът сега и на второ четене.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. министра на правосъдието, да се гласува сега на второ четене законопроектът по спешност, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Б. Недковъ (нац. л): (Чете)

ЗАКОНЪ*)

за допълнение на закона за построяване сгради за съдебните мѣста въ царството.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Б. Недковъ (нац. л): (Чете)

„Членъ единственъ. — Следъ п. ш на чл. 3 се прибавя новъ пунктъ.

ю) Неизтегленитъ парични гаранции по граждански, търговски и наказателни дѣла или частни производства, ако сѣ се изминали 3 години отъ свършването имъ, сѣ влѣзали въ законна сила решения, присѣди и опредѣления. Тая наредба важи и за свършенитъ такива дѣла и производства преди този законъ“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Допълнението, което се предлага на закона за построяване сгради за съдебни мѣста въ царството, по начало е добро. Но азъ смѣтамъ, че ние ще трѣбва да направимъ едно допълнение и за свършенитъ дѣла и производства, по които гаранционитъ свидетелства стоятъ още. Вие знаете, че гаранции не се представляватъ само отъ заинтересованата страна; въ много случаи тѣ се представляватъ отъ трети лица, които не знаятъ — понеже не сѣ осведомени отъ лицата, за които сѣ представили гаранции — че дѣлата имъ сѣ свършени. Съ последното изречение на буква „ю“, така, както е редактирано, тая наредба важи и за свършенитъ такива дѣла и производства преди този законъ — мене ми се струва, че ние ще сюрпризираме маса трети лица, които сѣ внесли такива гаранции и на които не е било известно, че дѣлата на тѣзи, за които сѣ гарантирали, сѣ свършени.

Ето защо азъ смѣтамъ, че на тѣзи лица най-малкото трѣбва да имъ се съобщи, че дѣлата, по които сѣ внесли гаранции, сѣ свършени и да имъ се даде единъ тримесеченъ срокъ, въ който да си изтеглятъ гаранциитъ. Или пъкъ на края на последното изречение на новата буква „ю“ — „тая наредба важи и за“ и пр. — да се прибавятъ думитъ: „следъ изтичането на три месеци отъ влизането на закона въ сила“. Азъ мисля, че г. министърътъ ще се съгласи съ това мое предложение. То е умѣстно и справедливо. Ще има много случаи, при които маса хора не знаятъ, че дѣлата сѣ свършени и че трѣбва да отидатъ да си изтеглятъ гаранциитъ, които сѣ внесли по тия дѣла.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Й. Качаковъ: Г. г. народни представители! Азъ моля да гласувате законопроекта на второ четене сега тѣй, както е. Предложението, което прави г. Говедаровъ, ще го обсъдимъ въ комисията.

Г. Говедаровъ (д. сг): Добре.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Това е едно справедливо предложение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема членъ единственъ тѣй, както се прочете, ...

Г. Говедаровъ (д. сг): При декларацията на г. министра на правосъдието, че той приема да се разгледа моето предложение въ комисията.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: ... при тая декларация на г. министра на правосъдието, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Въ дневния редъ сѣ поставени на трето четене нѣкои законопроекти. Моля да ги гласувате и тогава да минемъ къмъ опредѣляне на дневния редъ за утрешното заседание.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за отпускане на Еронимъ Буфети еднократна държавна помощ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Б. Недковъ (нац. л): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за отпускане на Еронимъ Буфети еднократна държавна помощ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 75)

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за отпускане народна пенсия на управителя на общественитъ градини въ София, Жозефъ Фрай, и пр.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Б. Недковъ (нац. л): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема на трето четене законопроекта за отпускане народна пенсия на управителя на общественитъ градини въ София, Жозефъ Фрай; на съпругата на бившия дългогодишенъ учителъ Йосифъ Цобелъ — Антония Йосифъ Цобелова; на съпругата на поборника Петко Лукановъ Петровъ — Зойка П. Луканова; на Катиня Кочова Лютова; за увеличаване народната пенсия на Даниелъ Бланшу, както и за допълнение чл. I на законитъ за отпускане народни пенсии на писателя Антонъ Страшимировъ и съпругата на починалия професоръ Петъръ Абрашевъ — Мария Абрашева, както се прочете, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 76)

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за отпускане народна пенсия на бившия народенъ представителъ Илия Георговъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Б. Недковъ (нац. л): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ прибавката, приета на второ четене)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема на трето четене законопроекта за отпускане народна пенсия на бившия народенъ представителъ Илия Георговъ, както се прочете, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 77)

Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Моля да приемете следния дневенъ редъ за утрешното заседание:

Трето четене на миналитъ днесъ на второ четене два законопроекта;

Следъ това, първо четене законопроекта за допълнение на закона за ограничение престѣпленията противъ личната и обществена безопасност;

Следъ него, отговоръ на министъръ-председателя и на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве на запитванията, отправени отъ народнитъ представители Рашко Маджаровъ, Кръстю Пастуховъ и Петъръ Мърмевъ;

И следъ това да поставимъ ...

Нѣкой отъ сговориститъ: Обратното!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Силно звѣни)

П. Стайновъ (д. сг): Много нервень сте станали!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звѣни)

Г. Говедаровъ (д. сг): Не трѣбва да бждете толкова нервень.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Всевъзможни чудеса сѣ видени въ Парламента, но г. Стайновъ да обвинява нѣкого, че е отъ него по-нervень, такова чудо не е било!

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 85.

П. Стайновъ (д. сг): Ето го — Вашиятъ подпредседателъ! (Сочи председателстващия Н. Шоповъ)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И следъ това, останалитъ неразгледани точки отъ днешния дневенъ редъ. Това е дневниятъ редъ.

Г. Пастуховъ — нѣма го сега тукъ — ме помоли за едно нѣщо, което намирамъ много резонно. Ако утре, въ съгласие, разбира се, съ оппозицията, можемъ да гласуваме законопроекта за ограничение на убийствата, за да отиде въ комисията, и да започнемъ разискванията по интерпелациитъ, нѣмамъ нищо противъ.

П. Стайновъ (д. сг): Той е принципиаленъ въпросъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: (Къмъ председателстващия) Тогава, дайте думата на г. Маджаровъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Предлагамъ, и моля г. министъръ-председателя да се съгласи, и Събранието да реши дневниятъ редъ да бѣде опредѣленъ така: следъ третото четене на законопроектитъ следватъ веднага интерпелациитъ и следъ това първо четене на законопроекта за допълнение на закона за ограничение престѣпленията противъ личната и обществена безопасностъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Това е становището на нашата група. И азъ бихъ молилъ г. министъръ-председателя да се съгласи — което е редното, което е практичното, което има смисълъ — да бѣдатъ сложени на разглеждане най-първо интерпелациитъ.

А. Николаевъ (з): Ами махзаритъ кога ще гледаме?

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема предложения отъ г. министъръ-председателя дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да влигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 18 ч. 46 м.)

Подпредседателъ: **Н. ШОПОВЪ**

Секретаръ: **ИВ. ВЕЛЧЕВЪ**

Зам.-началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. ДУКОВЪ**